

Przeczytaj całą publikację pod adresem: 10.1787/9789264202030-en

Wskaźniki ekologicznego wzrostu gospodarczego — 2014

Streszczenie w języku polskim

Wskaźniki ekologicznego wzrostu gospodarczego OECD skupiają się wokół czterech głównych celów: ukształtowania gospodarki niskoemisyjnej i efektywnej pod względem wykorzystania zasobów, zachowania puli zasobów naturalnych, poprawy jakości życia ludzi oraz wdrożenia odpowiednich zasad polityki i wykorzystania możliwości gospodarczych, jakie niesie ze sobą ekologiczny wzrost gospodarczy. Informacje o najważniejszych elementach ekologicznego wzrostu gospodarczego są w wyważony sposób przedstawiane przez sześć zasadniczych wskaźników: wydajność emisyjną i surowcową, wydajność wieloczynnikową skorygowaną o czynniki środowiskowe, wskaźnik zasobów naturalnych, zmiany w sposobie użytkowania i pokryciu gruntów oraz narażenie ludności na zanieczyszczenie powietrza.

Główne przesłania

Wskutek globalnego kryzysu gospodarczo-finansowego niektóre obciążenia środowiska uległy osłabieniu. Wraz z powrotem na ścieżkę wzrostu obciążenia te będą się jednak nasilały i szybko przekroczą poziomy sprzed recesji, jeśli rządy nie zintensyfikują odpowiednich działań.

Potrzebne są bardziej zdecydowane, zrównoważone działania na rzecz efektywnego wykorzystywania energii i zasobów naturalnych z myślą o odwróceniu procesów niszczenia środowiska, utrzymaniu puli zasobów naturalnych w gospodarce i poprawie jakości życia ludzi. Wymaga to wspólnych działań ministerstw finansów, gospodarki, przemysłu, rolnictwa i innych, których polityka wywiera wpływ na środowisko i które mogą promować ekologiczny wzrost gospodarczy. Kluczowe znaczenie będzie miało budowanie kapitału ludzkiego przez edukację i rozwijanie umiejętności.

Czy zwiększamy efektywność wykorzystania zasobów naturalnych i usług związanych ze środowiskiem?

- W ciągu ostatnich 20 lat wydajność środowiskowa gospodarek krajów OECD pod względem poziomu emisji oraz zużycia energii i surowców wzrosła, ale między poszczególnymi krajami i sektorami istnieją duże różnice. Emisja dwutlenku węgla i zużycie paliw kopalnych niezależniły się od wzrostu gospodarczego; w działaniach na rzecz dywersyfikacji i obniżenia emisyjności źródeł energii coraz większą rolę odgrywa energia odnawialna. Kraje OECD wytwarzają obecnie wyższą wartość ekonomiczną w przeliczeniu na jednostkę zużytych zasobów materialnych niż w roku 1990; wysiłki na rzecz powtórnego wykorzystania odpadów również zaczynają przynosić rezultaty. Poprawia się także wykorzystanie substancji biogenych w rolnictwie: nadwyżki w stosunku do produkcji maleją.
- Przemiany te są efektem oddziaływania kilku czynników: działań politycznych, spowolnienia gospodarczego wywołanego kryzysem, rozwoju sektora usług, przenoszenia za granicę produkcji pochłaniającej dużo zasobów i generującej silne zanieczyszczenie oraz rosnącej wymiany handlowej.

- W wielu obszarach wzrost wydajności jest niewielki a obciążenia dla środowiska utrzymują się na wysokim poziomie: emisja dwutlenku węgla wciąż rośnie, paliwa kopalne nadal są dominującym źródłem energii (niekiedy przy wsparciu ze strony rządu), zużycie zasobów materialnych w celu wspierania rozwoju gospodarczego pozostaje na wysokim poziomie a wiele cennych surowców niezmiennie podlega utylizacji w charakterze odpadów.

Czy zachowujemy pulę zasobów naturalnych naszych gospodarek?

- Informacje dostępne na temat zasobów naturalnych poszczególnych krajów są niepełne i różnią się pod względem jakości. W kategoriach ilościowych nastąpił postęp w zakresie zarządzania odnawialnymi zasobami naturalnymi. Globalna produkcja ryb z połowów morskich ustabilizowała się, komercyjne wykorzystanie zasobów leśnych charakteryzuje się równowagą a pobór odnawialnych zasobów wody pitnej nie zwiększa się mimo wzrostu zapotrzebowania.
- Mimo to ogólna eksploatacja zasobów naturalnych nadal jest silna; utrzymują się także ważne problemy dotyczące jakości zasobów naturalnych, zapewnianych przez nie usług ekosystemowych i zintegrowanego zarządzania tymi zasobami. Kurczą się obszary o wysokiej bioróżnorodności i wiele ekosystemów ulega degradacji. Zagrożenia dla bioróżnorodności dotyczą zwłaszcza krajów o dużej gęstości zaludnienia oraz obszarów, na których zmiany sposobu użytkowania gruntów i rozwój infrastruktury prowadzą do wzmożonej fragmentacji siedlisk przyrodniczych. Liczne gatunki roślin i zwierząt są zagrożone, jednej trzeciej stad ryb na świecie dotyczy przełowienie a wielu obszarom leśnym zagraża degradacja, fragmentacja i przekształcenie w inny rodzaj gruntów. Zasoby wodne nadal są silnie eksploatowane — w niektórych wypadkach lokalne niedobory wody mogą ograniczać działalność gospodarczą.

Czy poprawa stanu środowiska przynosi ludziom korzyści?

- Większość ludności krajów OECD odczuwa poprawę warunków sanitarnych — prawie 80% ludzi korzysta z sieci publicznych oczyszczalni ścieków. Maleje narażenie ludności na zanieczyszczenie powietrza dwutlenkiem siarki i cząstkami stałymi. Jednocześnie ozon troposferyczny, tlenki azotu i pył drobnocząsteczkowy wciąż wywierają niekorzystny wpływ na zdrowie populacji. Z szacunków dotyczących kosztów zanieczyszczenia powietrza w krajach OECD wynika, że dalsze ograniczanie zanieczyszczeń może przynieść istotne korzyści. Wciąż aktualne są problemy związane z modernizacją starzejących się sieci wodociągowych i kanalizacyjnych oraz dostępem do wydajnego oczyszczania ścieków w niewielkich lub odosobnionych osadach.

Czy bardziej ekologiczny wzrost gospodarczy sprzyja nowym możliwościom gospodarczym?

- Poszczególne kraje intensyfikują działania na rzecz wdrażania polityki ekologicznego wzrostu gospodarczego, wspierając nowe technologie i innowacje oraz korzystając z instrumentów ekonomicznych. Wciąż jest jednak niewiele porównywalnych informacji na temat możliwości gospodarczych (w znaczeniu miejsc pracy i konkurencyjności) generowanych przez polityki ekologicznego wzrostu gospodarczego. Dynamiczne aspekty ekologicznego wzrostu gospodarczego są trudne do uchwycenia w sensie statystycznym; wiele pomiarów skupia się na „ekologicznych działaniach”, a nie na „ekologicznej transformacji” gospodarki i globalnych łańcuchów dostaw.
- Coraz większy (choć nadal skromny) udział w gospodarce mają sektory produkcji towarów i usług ekologicznych. Rosną wydatki publiczne na cele badawczo-rozwojowe związane ze środowiskiem i efektywnością energetyczną, podobnie jak odsetek „zielonych” patentów. Upowszechnia się wprowadzanie podatków związanych z ochroną środowiska, ale w porównaniu z opodatkowaniem pracy ich zakres wciąż jest ograniczony. Zmalała część wsparcia dla rolników powodująca wywieranie największej presji na środowisko, wzrosła natomiast część powiązana z wymogami dotyczącymi ochrony środowiska.
- Międzynarodowe przepływy finansowe promujące bardziej ekologiczny wzrost gospodarczy ulegają przemianom. Rynki uprawnień do emisji dwutlenku węgla skurczyły się z powodu kryzysu finansowego i zmniejszenia produkcji przemysłowej, pojawiły się natomiast nowe szanse

w sektorze czystej energii, w którym napływ inwestycji międzynarodowych przewyższa inwestycje w technologię paliw kopalnych. Nowe możliwości wiążą się także z emisją „zielonych” obligacji przez instytucje finansowe oraz ułatwianiem przez agencje udzielające kredytów eksportowych dokonywania prywatnych inwestycji w projekty poddawane ocenie wpływu na środowisko. Pomoc rozwojowa na cele środowiskowe nadal rośnie a pomoc dotycząca energii odnawialnej przewyższyła pomoc na zasoby nieodnawialne.

- Wiele przemian wciąż ma jednak charakter poboczny a działaniom politycznym często brakuje spójności, co utrudnia wejście na drogę ekologicznego wzrostu gospodarczego. Produkcja i wykorzystanie paliw kopalnych nadal są wspierane na różne sposoby. Przemianę w kierunku gospodarki niskoemisyjnej utrudniają także rozbieżności stawek opodatkowania energii, niskie opodatkowanie paliw o istotnym wpływie na środowisko oraz zwolnienia dotyczące paliw wykorzystywanych w niektórych sektorach. Reformy w tych obszarach stwarzają istotne możliwości uzyskania większych krajowych wpływów podatkowych, a jednocześnie realizacji celów środowiskowych niższym kosztem.

© OECD

Niniejsze podsumowanie nie jest oficjalnym tłumaczeniem materiałów OECD.

Kopiowanie niniejszego podsumowania jest dozwolone pod warunkiem zamieszczenia informacji o prawach autorskich OECD i tytułu oryginalnej publikacji.

Wielojęzyczne podsumowania są tłumaczeniami fragmentów dokumentów OECD, pierwotnie opublikowanych w językach angielskim i francuskim.

Są one dostępne bezpłatnie w internetowej księgarni OECD: www.oecd.org/bookshop

Dokładniejsze informacje można uzyskać, kontaktując się z Działem Praw Autorskich i Tłumaczeń w Dyrektoracie do Spraw Publicznych i Komunikacji: rights@oecd.org , faks: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Zachęcamy do odwiedzania naszej strony internetowej: www.oecd.org/rights

Przeczytaj pełną wersję w języku angielskim w iBibliotece OECD!!

© OECD (2013), *Green Growth Indicators 2014*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264202030-en